Sensorveiledning

Sensorveiledningen er utformet for sensorer med god bakgrunnskunnskap i kognitiv psykologi.

Følgelig fremhever instruksjonene bare nøkkelaspektene som bør diskuteres i et ideelt svar på det gitte spørsmålet. Instruksjonen skal ikke sees på som et eksempelsvar.

Generell instruksjon til sensor

Bare 3 av de 4 spørsmålene måtte besvares. Hvert spørsmål gir maks. 5 poeng slik at samlet eksamen gir maks. 15 poeng. Instruksjonene nedenfor gir retningslinjer for tildeling av poeng ved delspørsmål.

Maks. poeng per underspørsmål er angitt i parentes. Vurderingen er nødvendigvis åpen for noe bruk av skjønn. For at vurderingen ikke skal bli for rigid, er det anledning til å kompensere for «poengtap» med inntil et halvt poeng innenfor samme oppgave, dersom kandidaten svarer særdeles godt på deler av underspørsmålene. Studentene skal skrive kort, men redegjøre med mer enn stikkordsmessige svar, dvs grundig nok til at du som sensor kan bedømme deres forklaring.

Fem poeng (33 %) må til for å bestå, og karakterer tildeles som:

0-4.99 p = F,

5-6.99 p = E,

7-8.99 p = D,

9-11.99 p = C,

12-13.99 p = B,

14-15.00 p = A.

Hvis studentene ber om forklaring på karakteren, bruk gjerne punktene i tilbakemeldingen. Ta kontakt med meg (y.o.berger@psykologi.uio.no) dersom du har spørsmål eller merker uregelmessigheter under sensurering.

Oppgavene er basert på pensum, som finnes her: https://bibsys-k.alma.exlibrisgroup.com/leganto/nui/lists/23533196800002204?institute=47BIBSYS_UBO&auth=SAML

Spesifikk instruksjon:

Oppgave 1:

(a) Murphy og Zajonc (1993) viste kinesiske skrifttegn til forsøkspersoner (fp) som ikke kunne kinesisk. Rett før de så skrifttegnene ble fp presentert for sinte eller blide ansikter så raskt at ansiktene ikke kunne oppfattes bevisst. Fp likte best tegn som fulgte etter blide ansikter. Effekten av disse ansiktene på fps vurderinger forsvant når ansiktene kunne oppfattes bevisst. Resultatene til Murphy og Zajonc er blitt ansett å vise at stimuli som oppfattes ubevisst kan påvirke emosjoner. Den våkne student vil se at et slikt funn, hvis det er riktig, vil kunne svekke Lazarus' teori om nødvendigheten av "appraisal" forut for emosjonell respons. Pensumboka påpeker imidlertid at debatt om hvorvidt appraisal er en forutsetning for emosjon med tiden har kommet til å handle mer om semantikk (Hva er appraisal? Hva er kognisjon?) enn om empiriske funn. (Gilhooly et al. s. 461) **[max 2 poeng]**

(b) Antagelsen er at depresjon innebærer en tendens (grunnet fenomenet "mood congruent memory", MCM) til å huske mer negativ informasjon, noe som betyr at pasientens verden virker mer fylt med elendighet enn den faktisk er. Dette får den deprimerte til å føle seg enda mer nedstemt. Hypotesen hevder at slik kan en ond sirkel dannes, der bias grunnet MCM gjør depresjonen sterkere, noe som så styrker tendensen til memory bias, osv. (Groome & Eysenck, s. 292-293.) **[max 1 poeng]**

(c) Pensum nevner hypotesen om at maladaptive tankevaner og usunn attribusjonsstil bidrar til depresjon. M.a.o. anses vår tolkning av en hendelse viktigere enn hendelsen i seg selv. Ellis' ABC nevnes: Når en «activating event» intreffer, tolker vi den, og danner en «Belief». På grunnlag av vår «belief» opplever vi Emotional Consequences. Den deprimerte, hevder Beck, tenker maladaptivt om seg selv, verden rundt seg og fremtiden. Dette mønsteret er kalt "the depressive cognitive triad". Kognitiv adferdsterapi er basert på antagelsen om at maladaptiv tenkning kan endres, og handler i korthet om å utfordre denne tenkningen. Som en innvending mot Beck omtaler pensum forskning som hevder at deprimerte noen ganger er mer realistiske enn andre. På forelesning har jeg nevnt nyere funn som i noen grad svekker antagelsen om slik "depressiv realisme". (Gilhooly et al. s. 473) **[max 2 poeng]**

Oppgave 2:

(a) Studenten forklarer at forskerne ville finne ut av om gjenhenting av minner er lettere når man er i de samme fysiske omgivelsene/konteksten som da man lærte informasjonen (1 poeng). Eksperimentet ble gjennomført ved at deltakerne fikk høre lister med ord og senere skulle gjenkalle/huske/gjenhente så mange ord de kunne (som var det de målte – evt avhengig variabel). Innlæringen og gjenhengingen foregikk enten på land eller under vann. Hver deltaker ble testet i 4 bestingelser: innlæring på land – gjenhenting på land, innlæring på land – gjenhenting under vann, innlæring under vann –

gjenhenting på land, innlæring under vann – gjenhenging under vann (1 poeng). De fant at når innlæringen og gjenhentingen var i de samme fysiske omgivelsene, husket deltakerne bedre, uansett om dette var over eller under vann (1/2). **[Maks 2 ½]**

(b) Studenten kan beskrive at eksperimentet tester deklarativ/eksplisitt/episodisk hukommelse (1/2), og at hukommelsesprosessen det dreier som om er gjenkalling (1/2). De kan også vise til Innkodingsspesifisitetsprinsippet, eller andre relevante temaer som vurderes etter skjønn. **[Max 1 poeng]**.

(c) Denne oppgaven åpner for drøfting uten krav til at studenten kan vise til evidens. Målet er at studentene viser forståelse for dykkereksperiment og kan tenke utfra argumentene i det. 1. Vitners hukommelse: man kan anta at vitner vil huske flere detaljer fra hendelsen ved å oppsøke åstedet. 2. Man kan anta, eller spørre seg om, at studentene vil huske bedre på eksamen dersom de har lest pensumet i et lignende, eller samme lokale, som eksamen avholdes i. Studier støtter ikke dette, antakelig fordi de to kontekstene er for like hverandre, og fordi innlæringen av pensum skjer grundig nok til at det huskes uavhengig av kontekst. Studenten trenger ikke kunne svare riktig på dette, men skal kunne resonnere rundt det. 3. Humør fungerer som en emosjonell kontekst, som gjør det lettere å huske negative minner, jmf oppgave 1, spm b. ½ poeng for hver, maks **[1 ½ poeng]**.

Oppgave 3

(a) System 1 : raskt, intuitivt, basert på heuristikker (mentale snarveier) (1/2). System 2: langsomt, overveid, strategisk tenkning og beslutningstaking, basert på rasjonalitet. (1/2). **[Max 1 poeng]**.

(b) Heuristikker: Tilgjengelighetsheuristikk (1), Representativitetsheuristikk (1) Forklaring Gilhooly s. 478-479. **[Max 2 poeng]**.

(c) Studenten bør i alle fall ha med at eksekutive funksjoner i form av inhibisjon bidrar til å koble på System2-tenkning, og at dette systemet baserer seg på overordnet styring av beslutningsprosessen. Studenten kan også argumentere for at rasjonelle beslutninger har større sannsynlighet for å gjennomføres med hjelp av eksekutiv kontroll eller omvendt, at dårlige beslutninger kan følge av svikt i eksekutiv funksjon. **[Max 2 poeng].** Skjønnsmessig vurdering.

Oppgave 4

(a) Flere svar er mulige: de kan brukes som synonymer, eller begrepet korttidsminne legger mer vekt på lagringskomponenten, mens arbeidsminne legger mer vekt på bearbeidingsaspektene. Viktig her er at svaret viser at studenten har reflektert over

sammenhengen. (Et annet perspektiv er at short-term memory, f eks Atkinson & Shiffrin 1968, ble lansert før Baddeley & Hitch 1974 slik at B&H kan ses på som en spesifisering av KTH, med modalitetsspesifikke komponenter (loop, sketch-pad) hvor KTH i «the modal model» var enhetlig.) **[1 poeng]**

(b) Her bør de fire hovedkomponentene (fonologisk løkke, visuospatial skisseblokk, episodisk buffer og den sentrale eksekutive komponenten) beskrives. Engelske ord godkjennes. Studentenes egne norske oversettelser likeså, så lenge de er forståelige. Hovedfunksjonen til hver underkomponent og eventuelle delprosesser bør nevnes. Svaret bør også inkludere at PL, VSS og EB regnes som "slavesystemer" som støtter den sentrale eksekutive. (Gilhooly et al., s. 197ff) **[2 poeng]**

(c) Svaret bør indikere at mengden bestemmes av den sub-vokale repetisjonsevnen/hastigheten til den indre stemmen i PL. Repetisjon, dvs. sub-vokal (indre) artikulasjon, opprettholder minnesporet; og tiden det tar å repetere bestemmer minnespennet. Her kan ordlengdeeffekten (eller en tilsvarende effekt) nevnes. Dette står i motsetning til ideen om at vi har et fast maksimalt antall enheter vi kan holde i arbeidsminnet, slik det for eksempel uttrykkes i G. A. Millers magiske tall 7. (Gilhooly et al., s. 197ff) **[maks 2 poeng]**